

Volby nejsou „Česko hledá Superstar“

Odpudiví jedinci se dřívě či později dostanou do každé strany, která uspěje, tvrdí psychiatri Cyril Höschl, který poskytl rozhovor jihlavských listům k tématu voleb.

■ Petr Klukan

Je před volbami. Lidé jsou nespokojeni s mnohými stranami a hledají nové tváře, o kterých nic neví. Jak rozpoznat ty slušné kandidáty? Dá se to vůbec?

Rozlišit, kdo je kdo, když jsme ještě neměli možnost jej poznat, je nesmírně obtížné. Někdo dá na fyziognomii, někdo na pověst, někdo věří těm předvolebním slibům – poznámka pod čarou: těm by se věřit nemělo, neboť opakovaná zkušenost nám říká, jak to s nimi většinou dopadne.

Rozhodování je to opravdu těžké. Z toho důvodu je daleko jednodušší volit ty, vůči kterým mám sice určité kritické výhrady, ale už vím, co od nich můžu čekat.

Na druhou stranu jsou okamžiky, kdy lidé touží po změně, a tam ta šance nově přichozích, co slibují, že budou úplně jiní, než ti předtím, nesmírně stoupá. Poučit by nás ale měl případ Věcí veřejných, kteří byli na této straně raketově vyneseni do politiky, a vzpomeňme, jak to dopadlo, včetně jejich boje s dinosaury. Dinosaury byli první, s kým se spíhal. To vše se velice rychle zapomíná.

Ale to důležitější v odpovědi na tuto otázku je, že volby do Poslanecké sněmovny, nejsou „Česko hledá Superstar“. Tam by obličejové jednotlivci vůbec neměli hrát roli. Chce to přeciť si program té které strany, pak se zamyslet nad tím, jakou má v republice základnu, na co kladě důraz, jestli na sociální solidaritu a přerozdělování, nebo na individuální zodpovědnost a svobodu jednotlivce – obojí má svá pro a proti – zamyslet se nad sebou, který z těch přístupů je mi bližší, a pro tu stranu se rozhodnout, a to bez ohledu, že je často reprezentována odpudivými jedinci, neboť to není tak podstatné. Odpudiví jedinci se dřívě či později dostanou do každé strany, která uspěje, včetně těch na začátku nejcharismatictějších, takže to není tak důležité, jak si lidé myslí.

Všechny strany tvrdí, že ony mají jen slušné kandidáty. Jak se stane, že se z některých slušných stanou neslušní? Je to dáno příležitostmi...?

Ta příležitost tam určitě hraje roli, je to i svůdné, je to léčení si komplexů méněcennosti, a je to už stará moudrost latiniků, že „honores mutant mores“ – když se člověk dostane do funkce, změni to jeho chování. Odolají skutečně jenom úplně zásadoví jedinci, a těch není tolik. Je to svým způsobem pochopitelné, měli bychom se proto z toho poučit a na všechny předvolební sliby se dívat skrz prsty.

PSYCHIATR Cyril Höschl se v minulém týdnu účastnil oslav 111. výročí jihlavské psychiatrické nemocnice. Představil se zde s velmi zajímavou přednáškou o psychodynamických souvislostech osobnosti skladatele Gustava Mahlera.

Foto: Petr Klukan

Mnozí jsou znechuceni politiky. Neplyne to i z toho, že politici jsou médii nejvíce kontrolovanou profesí?

Nepochybně se na tom ta obrovská viditelnost ve veřejném prostoru podílí. Ono je vel-

mi snadné na politiku paušálně nadávat, ale znám jen málo koho, pokud to není extrémně ctižádostivý a neuvážlivý jedinec, kdo by si tu zodpovědnost chtěl na sebe dobrovolně vzít a nesledoval přitom žádné jiné cíle, protože to je skutečně oběť. Politici nemají soukromí, jsou v permanentním stresu, neustále něco řeší, neznají pracovní dobu, a z té role nemohou vypadnout ani v soukromí.

Média sice vytvářejí virtuální svět, ale bez nich by to bylo horší...

Na média si můžeme v mnohém stěžovat, ale zaplatpánbůh, že tu roli hlídačích psa demokracie hrají, nebo se o to alespoň snaží. Bez „sedmé“ nezávislé velmoci by se nám různí mocichtví a ambiciózní jedinci tak pevně usídlili ve svých funkcích a rozpletli kolem sebe pavučiny mafiánských vztahů, že bychom později vůbec neměli možnost

politiku ovlivnit a cokoliv s tím dělat. Přes veškerá negativa je stále naděje, že když chceme, tak s tím něco můžeme dělat. Když se budeme snažit, můžeme se natolik zaktivizovat a ve volbách tu situaci změnit.

Není problémem politiky i nedostatek autorit?

To je pravda. Proto je zde hlad po autoritě, po charismatickém vůdci. Je to hlad, který je pochopitelný, a proto vynáší do popředí figury, které jsou schopny tu představu naplnit.

Za všechny je to do určité míry Andrej Babiš, ale mějme napaměti, že právě tento hlad po pevné ruce opakovaně v dějinách vedl k velmi neblahým důsledkům. Tím neříkám, že tomu teď tak musí být, ale je to něco, vůči čemu musí být člověk velmi ostražitý.

To je důvod, proč apeluji spíše na důvěru v zavedené strany, proč apeluji spíše na jejich programy, ať už v oblasti politiky,

Prof. MUDr. Cyril Höschl,
Dr.Sc., FRCPsych
* 1949

- Český psychiatr, popularizátor vědy a vysokoškolský pedagog.
- Po sametové revoluci byl prvním svobodně zvoleným děkanem 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.
- Od roku 1990 je ředitelem Psychiatrického centra Praha a přednostou Psychiatrické kliniky 3. LF UK v Praze.

kultury, či společenského života, než na jednotlivé figury, protože lidé přicházejí a odcházejí.

Je ovšem pravda, že zavedeným stranám vůdcovské typy chybí. Ty vynese vždy nějaké epochální rozhraní, jako byl listopad 89, kdy se objevily postavy jako Václav Havel či Václav Klaus – a nechme stranou jejich zápis do dějin – ale byli to lidé, kolem kterých bylo možno seskupit určité množství lidí, kteří za nimi šli a vytvářeli politickou scénu. Ti tady dnes chybí, a chybí i politickým stranám, proto jsou strany tak těžko čitelné. Je smutné, když dominantnějšími autoritami na politické scéně jsou Tomio Okamura nebo paní Bobošíková, jejichž opakované snahy kandidovat hraničí se zoufalstvím.

Jak si zachovat zdravý rozum i po volbách, pokud nedopadnou tak, jak si každý konkrétní člověk přeje?

Zachovat si zdravý rozum je vždycky těžké, ale člověk má naštěstí obrovské adaptační schopnosti, které mu umožňují přežít i daleko horší situace, než bude česká politická scéna po volbách. Přežili jsme i 40 let komunismu, a naši předkové přežili i protektorát, sice s odřevými ušima a s mravními šrámy, a také s velkými ztrátami, ale naděje umírá poslední, a my tu naději máme. V tom jsem optimista. V několika příštích letech se z toho všeho, co se teď děje, můžeme poučit, a politickou scénu přeskupit tak, že se zase promění k obrazu těch, kteří jsou nyní třeba zklamáni, a příště můžou být třeba zase spokojeni.